

PRILOGA 1

Nabor dobrih praks na področju priznavanja neformalnega izobraževanja iz Slovenije in tujine:

UVOD:

Veliko mladinskih organizacij, organizacij za mlade in drugih organizacij aktivnih v mladinskem sektorju in v civilni družbi izvaja izobraževalne aktivnosti temelječe na neformalnem izobraževanju (NFI), ali pa se z NFI ukvarjajo vsaj občasno. Posamezne organizacije (ali celo njihove mreže oz. partnerstva) se po svojih močeh in na različne načine trudijo za priznavanje NFI na različnih nivojih. Razvijajo različna orodja, sprejemajo predloge za ukrepe, sodelujejo pri nastajanju in spreminjanju relevantnih zakonov, itd.

Mladinski svet Slovenije je organizacija, ki je pomembne akterje na področju NFI v Slovenije ali v tujini, s pomočjo razdelanega vprašalnika vprašal po izkušnjah in primerih dobrih praks s področja priznavanja NFI. Vsaka organizacija je sama presodila, kaj zanjo pomeni dobra praksa in na katerem nivoju, saj zaenkrat v Sloveniji ni vzpostavljenega enotnega sistema vrednotenja uspešnosti oz. opazovanja učinkov. Podobno velja v večini držav v Evropi.

Večina organizacij iz Slovenije, ki se je odzvala, bi želela vzpostaviti formalni sistem priznavanja in beleženja neformalnega izobraževanja na nacionalni ravni. Pri tem pa predlagajo, da je nujno potrebno graditi na obstoječih orodjih, ki jih v sektorju že imamo in zelo dobro delujejo. Nekateri so predlagali močno formaliziran pristop, kot je recimo akreditacija izvajalcev NFI preko na novo oblikovane inštitucije – podobno kot pri Nacionalnih poklicnih kvalifikacijah. Spet drugi so izpostavili primere, ki temeljijo na notranje-organizacijskem vrednotenju učinkov in priznavanju letih.

V nadaljevanju smo strnili povzetke prejetih primerov dobrih praks. Namen tega dokumenta je vsakemu bralcu ponuditi inspiracijo o raznolikosti možnosti in predvsem primerih, ki že obstajajo.

Dokument ni izčrpen in bo ostal odprt za dopolnitve in nadaljnji nabor tudi v prihodnje. Odgovornost za njegovo obliko in nadaljnje urejanje pa zaenkrat ohranja Mladinski svet Slovenije.

Dokument med drugim služi tudi kot aneks k Resoluciji o priznavanju neformalnega izobraževanja v Sloveniji, potrjeni na Mednarodnem simpoziju o Priznavanju in vlogi neformalnega izobraževanja za večjo zaposljivost mladih, ki je potekal 18. oktobra 2013 v Državnem zboru RS.

NABOR PRAKS:

ORODJA:

Mnogo organizacij (samostojno ali preko partnerstev z drugimi organizacijami) razvija svoja orodja, ki v prvi vrsti omogočajo pregledno beleženje posameznikovih izkušenj z NFI in pridobljenih kompetenc. Pregledni dokumenti (potrdila, mape, knjižice, elektronski dokumenti ...) so podlaga za priznavanje posameznikovih kompetenc in samega NFI.

Certifikat prostovoljstva (Mreža mladih Hrvaške)

Certifikat prostovoljstva je instrument za beleženje in priznavanje kompetenc, pridobljenih skozi prostovoljno delo in specifične NFI programe na temo prostovoljstva. Razvit je bil šele v juliju 2013 in še ne beleži praktičnih primerov uporabe. Pripravljen je v skladu z hrvaškim kvalifikacijskim okvirjem in izda ga organizator prostovoljstva, ki je v primeru dolgoročnega prostovoljstva po zakonu o prostovoljstvu obvezen izdati certifikat, a ga lahko izda tudi za krajšo prostovoljsko izkušnjo. Gre za prvo orodje za priznavanje kompetenc na Hrvaškem, ki ga uradno priporočajo vladne inštitucije in ki temelji na zakonodaji. Ciljna publika je splošna populacija, a še posebej mladi. Naj bi šlo za dragocen referenčni dokument za mlade, ki iščejo zaposlitev ali nadaljnje šolanje.

Pri praktični uporabi certifikata je pričakovati nekaj težav. Prva je povezana s kakovostjo v certifikat zabeležene vsebine. Prostovoljske organizacije potrebujejo ustrezno strokovno znanje za pravilno izpolnjevanje certifikata – kako priznati in beležiti ključne kompetence. Zato bo ob certifikatu na voljo tudi priročnik za uporabo. Druga potencialna težava tiči v dejstvu, da delodajalci in izobraževalne inštitucije morda ne bodo upoštevali (priznavali) certifikata, zato morajo ustrezni organi (primarno je to Ministrstvo za socialno politiko in mladino) poskrbeti za primerno promocijo tega orodja.

Projekt »Recognition of learning in scouting (and Guiding)« (Svetovna organizacija skavtskega gibanja – WOSM)

»Recognition of learning in scouting and guiding« (ROLIS) je bil 18 mesecev dolg mednarodni projekt osmih nacionalnih skavtskih organizacij iz EU. Temeljal je na potrebi po priznavanju neformalnega in priložnostnega učenja v okviru prostovoljskega dela ter potrebi po večji vidnosti spretnosti/kompetenc in priznavanju za uporabo na trgu dela. Namen projekta je bil razviti orodja za priznavanje za uporabo v nacionalnih okoljih, a iz mednarodne perspektive – kar bi naredilo orodja medsebojno izmenljiva v mednarodnem okoljih, bolj uporabna v praksi in bolj trpežna. Vsak nacionalni tim je razvil najmanj eno orodje, ki ga je implementiral v svojo nacionalno shemo (skavtskih) usposabljanj.

<http://euroscoutinfo.com/tag/rolis>, <http://recognition.europak-online.net>

Europass – Evropska mapa kompetenc (Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo, Evropska Komisija)

Europass s pomočjo Evropske mape kompetenc spodbuja beleženje formalno in neformalno pridobljenega znanja. S tako imenovano elektronsko mapo uporabniki v eni priponki zberejo vsa svoja potrdila, kot so recimo Europass jezikovna izkaznica, Europass mobilnost (potrdilo o delovnih ali učnih izkušnjah iz tujine), priloga k diplomi, priloga k spričevalu, ...

<http://www.europass.si>

Youthpass (Mladi v akciji – MOVIT)

Youthpass je instrument programa Mladi v akciji za načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in priznavanje dosežkov v procesu neformalnega učenja za vse udeležence pri projektih, vključenih v program. Je način, s katerim lahko udeleženci programa Mladi v akciji opišejo, kaj so storili in pokažejo, kaj so se naučili. Njihovo novo pridobljeno znanje se vrednoti po sistemu ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja, možno pa je opisati tudi ostala znanja, ki so bila pridobljena tekom projekta. Pridobljeno znanje ob pomoči mentorja, inštruktorja, pogovornega partnerja ali mladinskega voditelja ovrednotijo in opišejo mladi sami, potrdilo, ki ga pridobijo, pa je mednarodno priznано. Namenjeno je krepitvi zaposljivosti mladih in mladinskih delavcev, omogočanju osebne refleksije v procesu neformalnega učenja in spodbujanju družbene prepoznavnosti in priznavanja mladinskega dela.

<http://www.mva.si/mladi-v-akciji/youthpass>

Nefiks (Zavod Nefiks)

Nefiks je sistemsko orodje za beleženje neformalnega učenja za mlade od 14. leta starosti naprej. Posameznik lahko s pomočjo indeksa sistematično in na enem mestu zbere vse, kar je počel poleg rednega sistema izobraževanja. V praksi to pomeni, da vanj vpisuje vsa svoja neformalno pridobljena znanja in spretnosti. Obstaja v fizični in elektronski obliki.

<http://nefiks.si>

Moje izkušnje (Zavod Nefiks in e-Študentski servis)

Gre za potrdilo – orodje za beleženje delovnih izkušenj, pridobljenih preko študentskega dela. Študentje in dijaki lahko dobijo elektronsko in fizično potrdilo o svojih delovnih izkušnjah. Storitve prinaša kvaliteten informativen pregled preteklih delovnih aktivnosti. Mladi lahko elektronsko dostopajo do storitve, si potrdilo »Moje izkušnje« shranijo v pdf dokument ali ga natisnejo in predložijo kot dokazilo potencialnemu delodajalcu ter si tako povečajo možnosti zaposlitve.

<http://www.moje-izkusnje.si>

TaPas, Opremi se za službo (Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija)

TaPas (»taborniški passport« - potni list) je orodje za prepoznavanje ter vrednotenje izkušenj, pridobljenih v času prostovoljskega dela v taborništvu in identifikacijo kompetenc, doseženih preko teh izkušenj, in jih sicer določajo diplome, certifikati ter pridobljeni nazivi.

V okviru projekta Opremi se za službo je izdelana zgibanka – orodje, za identifikacijo in lažjo pretvorbo kompetenc iz taborniškega žargona v jezik zaposlovalcev.

<http://www.zalozbazts.si/Vodni%C5%A1kaliteratura/Tapas/tabid/673/language/sl-SI/Default.aspx>, <http://issuu.com/zts-tabor/docs/opremi-se-za-sluzbo>

Osebne mape (Dijaški dom Ivana Cankara)

Vzgojitelji in dijaki skupaj pripravljajo osebne mape, v katerih zbirajo dokazila o udeležbi dijakov ter osvojenih znanjih na področju neformalnega izobraževanja. Na podlagi dokazil, kot tudi referenc izvajalcev in mentorjev naj bi mladi lažje vstopali na trg dela. V tem primeru zaposleni dijaškega doma in zaposlovalci dajejo pomemben poudarek neformalnemu izobraževanju.

Unique učne značke – »Unique learning badges« (mednarodno partnerstvo šestih organizacij)

To je spletna akreditacijska platforma (izhaja iz »Mozilla Open Badges«), ki bo vsebovala spletno orodje in rešitve za oblikovanje individualnih sistemov za priznavanje programov neformalnega učenja. S pomočjo te platforme bodo lahko mladi in mladinski delavci na enostaven način dokumentirali znanja in opisali učne rezultate, ki se bodo shranjevali v elektronski obliki. Vizualna predstavitev učnih rezultatov bo potekala preko spletne značke, ki se bo lahko enostavno izpostavila preko socialnih omrežij, dodala osebnim spletnim stranem, Facebook aplikacijam, blogom ter v Europass in druge življenjepise. Unique učne značke bodo še eno orodje, ki bo pripomoglo k beleženju neformalnega učenja in se bo nekoč v prihodnosti verjetno združilo z Youthpass-om.

<http://www.tipovej.org>, <http://www.learningbadges.eu>

ZAGOVORNIŠTVO:

Zagovorništvo za priznavanje NFI (Portugalski mladinski svet – CNJ)

Dve parlamentarni skupini (PSD in PS) sta predlagali resoluciji, ki sta zahtevali razvoj mehanizmov potrjevanja kompetenc, pridobljenih pri priložnostnih in neformalnih mladinskih aktivnostih. Oba predloga sta bila sprejeta. Ustanovljena je bila nacionalna delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov izvršnega odbora CNJ, sekretariata, bazena trenerjev in predstavnikov organizacij članic in drugih partnerjev CNJ, z namenom, da bi predstavila, kakšen je pogled mladinskega sveta in njegovih članic na priznavanje in njegove štiri dimenzije, kot navaja izhodiščni dokument, ki ga je sprejelo partnerstvo. Na podlagi povzetkov in zaključkov delovne skupine je bil pripravljen dokument, ki ja bil posredovan članom parlamenta, Nacionalnega sveta za izobraževanje in organizacijam članicam.

Na Univerzi Coimbra je bil organiziran dvodnevni dogodek »Dnevi izobraževanja« na temo priznavanja NFI, z namenom ustvariti razpravo med mladinskimi delavci, mladinskimi voditelji, profesorji, izobraževalci in mladimi o pomenu NFI in načinih priznavanja. Rezultati in priporočila iz razprave so bili javno predstavljeni Državnemu sekretariatu za šport in mladino, Portugalskemu inštitutu za šport in mladino, Centru sever-jug Sveta Evrope, Evropskemu mladinskemu forumu, akademikom in mladim.

<http://www.cnj.pt/site/index.php/centrorecursos/2012-03-09-10-44-35/documentos-gerais.html?view=document&id=18>

BAZEN TRENERJEV:

Nekatere organizacije imajo svojo ekipo izobraževalcev – trenerjev, ki poleg priprave in izvajanja NFI skrbijo tudi za druge procese v organizaciji. Trenerji so lahko strukturno povezani v t.i. »bazen«, ki nudi primerno podporno okolje za profesionalni razvoj posameznikov, kot tudi metod in pristopov, ki se uporabljajo pri NFI. Organizacija z ustanovitvijo bazena izkaže priznavanje vloge trenerjev kot pomembnih akterjev NFI. S promocijo bazena in trenerjev navzven organizacija prispeva k dvigovanju prepoznavnosti trenerjev v mladinskem sektorju in širše.

Bazen trenerjev MSS (Mladinski svet Slovenije – MSS)

Bazen trenerjev MSS je delovna skupina trenerjev iz organizacij članic MSS, ki pripravlja in izvaja različna usposabljanja za različne deležnike ter fasilitira različne dogodke MSS. Člani Bazena – trenerji pišejo prispevke za publikacije, sodelujejo pri razvoju politik in skrbijo za podporo in promocijo NFI in njegovih učinkov. Bazen deluje od leta 2009 in omogoča trenerjem profesionalno rast. Člani bazena razvijajo svoje kompetence – širijo nabor svojih spretnost, poznavanja metodologij in vsebin iz specifičnih področij (mladinsko delo, neformalno izobraževanje, prostovoljstvo, participacija mladih, medkulturni dialog in različnost, strukturirani dialog, lokalna politika, mladi z manj priložnostmi in socialna vključenost, mladinsko organiziranje, odnosi z javnostmi, avtonomija mladih, zagovorništvo, trajnostni razvoj in okoljevarstvo, zaposlovanje mladih, mednarodno mladinsko delo, ...). So vir projektnih idej in znanja na posameznih področjih.

Najpomembnejši publikaciji, delo članov bazena, sta izšli leta 2003 in v letu 2013 doživljata prenavo: »Priročnik za trenerje mladinskih voditeljev« in »Priročnik za menedžerje v mladinskih organizacijah«. Publikaciji sta predstavljali pravo oranje ledine na področju trenerstva in vodenja organizacij v Sloveniji. Bazen trenerjev MSS v letu 2013 sestavlja 28 trenerjev, ki so v letošnjem letu izvedli več kot 32 različnih izobraževanj v obliki treningov, seminarjev, okroglih miz, delavnic, konferenc ipd.

<http://mss.si/sl/bazen-trenerjev-mss.html>

Bazen trenerjev CNJ (Portugalski mladinski svet – CNJ)

Bazen trenerjev CNJ deluje od leta 2006 in je osrednje orodje za implementacijo aktivnosti, ki jih organizira CNJ. Bazen koristi tudi Državni sekretariat za šport in mladino, ki je z njim sodeloval pri pripravi Bele knjige o mladini. V letu 2012 je Bazen izdal publikacijo »Izobraževanje za transformacijo – prispevek Bazena trenerjev CNJ«

<http://www.cnj.pt/site/index.php/areastrabalho/bolsa-formadores.html>

http://issuu.com/cnjportugal/docs/pub_bolsacnj

OSTALO:

Mednarodno priznanje za mlade – MEPI (Društvo MEPI – Mednarodno priznanje za mlade)

MEPI je univerzalen, svetovno priznani mladinski program, ki mladim med 14. in 24. letom omogoča, da v svojem prostem času, v okviru neformalnega učenja, z aktivno udeležbo na različnih področjih (prostovoljstvo, veščine, šport in odprava) odkrijejo, razvijejo in uresničijo svoje potenciale. Tako mlade spodbuja k vsestranskemu razvoju v aktivne, odgovorne in zadovoljne ljudi, pripravljene na izzive življenja. Posamezna dejavnost se jim zapisuje v t.i. Indeks dosežkov, ki ga lahko uporabljajo kot referenco pri nadaljnjem šolanju oz. pri iskanju zaposlitve. Ob izpolnitvi vseh zastavljenih zahtev pridobijo značko in potrdilo kot priznanje za svoj angažma in pomenljive dosežke.

<http://mepi.si>

NFI laboratorij (Romunski mladinski svet – CTR)

NFI laboratorij je vsakoletni enotedenski dogodek za izmenjavo dobrih praks na področju metod za NFI med mladinskimi delavci, trenerji, mladinskimi voditelji in socialnimi animatorji iz Romunije. Namen je zbiranje in krepitev skupnosti in praktikov NFI metod ter prispevanje k priznavanju dodane vrednosti NFI v učnih procesih. Dogodek nagovarja potrebo po izboljšanju kakovosti v NFI in multipliciranju učinkov NFI metod ter potrebo skupnosti praktikov, da izmenjujejo izkušnje in dobre prakse NFI. Vsako leto se dogodku pridružijo novi praktiki, ki kasneje ostanejo aktivni pri podpori priznavanju NFI na ravni politik.

<http://www.youtube.com/watch?v=xlk7e8sIe6w>

Šola za razvoj mladih (Portugalski mladinski svet – CNJ)

V februarju 2013 je potekala že tretja Šola, kjer se je zbralo 60 udeležencev na treh usposabljanjih trenerjev na teme: izobraževanje za človekove pravice, neformalno izobraževanje in izobraževanje za zdravje. Dogodek je nudil priložnost za krepitev zmogljivosti za mladinske delavce in multiplikatorje. Vsaka ponovitev Šole za razvoj mladih je organizirana drugem kraju, kar prispeva h krepitevi zavedanja in učinkovitejšem multipliciranju znanja o teh temah v različnih regijah države.

MiQ (MINVOS – Mreža izobraževalnih nevladnih organizacij Slovenije)

Mreža MINVOS, ki vključuje 184 izobraževalnih nevladnih organizacij iz celotne Slovenije, je razvila certifikat kakovosti MiQ, s katerim se jamči za kakovost izvajanja posamičnih programov izvajalcev NFI. Preko certifikata MiQ želijo NVO izobraževalne organizacije pripomoči k izboljšanju kakovosti izvajanja izobraževalnih procesov, ki jih nudijo izobraževalne NVO, k dvigu standardov delovanja izobraževalnih NVO ter k lažjemu in hitrejšemu napredku izobraževalnih procesov.

Ne certificira se organizacija kot takšna oz. njena dejavnost, ampak se certificira le posamezen program, ki podaja verodostojne dokaze kdo, kako in kdaj izvaja NFI ter izpolnjuje determinante kakovostnega izobraževalnega procesa, in sicer: zanesljivost, odzivnost, kompetentnost, dosegljivost, vljudnost, komunikacija, verodostojnost, finančna in fizična varnost, razumevanje uporabnika ter vidni dokazi NFI.

<http://www.minvos.org/o-minvos-u-78104/dokumenti?download=8:pravilnik-o-sistemu-kakovosti-minvos>, <http://www.minvos.org/dobro-je-vedeti/814-certifikat-miq-prirocnik-za-presojevalce>